

Asia: VN/10057/2023

Jätelakiopas: yhdyskuntajätehuoltoa ohjaavat säännökset

Luku 2: Mitä on yhdyskuntajäte?

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 3: Vastuu yhdyskuntajätehuollon järjestämisestä

Kunnan perusvastuu

Lakeuden jätelautakunnan lausunnossa käytetään väliotsikointia oppaan mukaan.

3.2.1. Asumisessa syntyvä jäte

Lakeuden jätelautakunta pitää hyvänä, että varsinkin asumisessa syntyvän jätteen määritelmää on avattu kattavasti. Asumisessa syntyvä jäte on aiheuttanut tulkintaeroja kentällä, varsinkin, jos rakennuksen omistaa yksityinen toimija. Lakeuden jätelautakunta ehdottaakin kohtaan ”3.2.1. Asumisessa syntyvä jäte” vielä lisäystä vapaa-ajan asumiseen ja maatilamatkailuun liittyen. Toimialueellamme nämä kaksi esimerkkiä ovat aiheuttaneet epätietoisuutta rakennusten omistajien suhteen varsinkin siinä tapauksessa, kun kyseinen toiminta on heidän liiketoimintaansa. Jos yritys omistaa vapaa-ajan asunnon ja vuokraa sitä, on jäte edelleenkin vapaa-ajan asumisessa syntyvää ja se kuuluu kunnan jätehuollon vastuulle. Tämä sanotaan selvästi jäteasetuksen 5 §:ssä ja kyseisen pykälän HE-perustelumuistiossa. Tästä voisi siis vielä todeta kootusti oppaan perustelumuistion viittauksen jälkeen, että maatilamatkailu ja yritysten omistamat vapaa-ajan asunnot siis kuuluvat kunnan järjestämän jätehuollon piiriin.

Jätelakioppaan luonnoksessa viitataan asumisen kohdalla hallinto-oikeuden päätökseen koskien yksityisen palveluasumisen jätehuoltoa, joka on kuntavastuullista asumisen osalta. Päätös on toimialueeltamme ja se on ollut kysytty, joten on hyvä, että oppaassakin viitataan tähän hallinto-oikeuden päätökseen.

3.2.3 Jätehuollon järjestämisvastuu hyvinvointialueen hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvästä jätteestä

Lakeuden jätelautakunta huomauttaa, että jätelainsäädännössä käytettävä sana kiinteistö olisi tarpeen määritellä tai avata sen tulkintaa ohjeistuksella. Jätehuoltoa tarkastellaan käytännössä usein rakennuskohtaisesti eikä kiinteistökohtaisesti, esimerkiksi juuri hyvinvointialueilla 2025 vuoden jälkeen, jolloin esimerkiksi palveluasumisen jätehuolto jää kuntavastuulle ja taas esimerkiksi terveyskeskukset eivät jää vaan hyvinvointialueen on kilpailutettava niiden jätehuolto. Samalla kiinteistöllä on siis useita rakennuksia, joissa osalla jätehuolto hoituu jatkossa kunnan taholta, osassa yksityisten yritysten taholta.

Lakeuden jätelautakunta myös huomauttaa, että hyvinvointialueen olisi tulevien kilpailutusten yhteydessä huomioitava mahdollisten kriisiaikojen jätehuolto. Kunnan järjestämässä jätehuollossa on usein hyvät valmiudet kriisiajan jätehuollolle ja ns. leveämmät hartiat toteuttaa tätä, eikä tätä ole taidettu miettiä siinä vaiheessa, kun HVA:n jätehuolto ohjattiin osittain pois kunnilta. Jätehuolto HVA:n rakennuksissa on toimittava kaikkina aikoina.

Oppaaseen voisi vielä selkeästi kirjoittaa kohtaan ”3.2.3 Jätehuollon järjestämisvastuu hyvinvointialueen hallinto- ja palvelutoiminnassa” hyvinvointialueen asumisen jätteen jäävän kuntavastuulliseksi vuoden 2025 jälkeenkin. Tämän lisäksi, mikäli HVA uusii sopimuksen kiinteistöistään kuntien kanssa 2026 alkaen ja kunnat tarjoavat edelleen kattavan kokonaispalvelun kiinteistön huollosta lähtien, tuleeko tällöin jätehuolto eriyttää vai voiko kunta tarjota sen edelleen tällaisessa tapauksessa ylläpitona, kuten nytkin tekee? Jätelakiopasta tuskin päivitetään ennen 2026 uudemman kerran, joten tästä tulisi löytyä selkeä ohjeistus oppaasta.

3.2.4 Liikehuoneistossa syntyvä yhdyskuntajäte, joka kerätään kiinteistöllä yhdessä kunnan keräysvastuulle kuuluvan jätteen kanssa (mm. kivijalkayritykset)

Kohtaan ”3.2.4 Liikehuoneistossa syntyvä yhdyskuntajäte, joka kerätään kiinteistöllä yhdessä kunnan keräysvastuulle kuuluvan jätteen kanssa (mm. kivijalkayritykset)”, olisi hyvä lisätä tietoa siitä, että

yrittäjäpakkaus ei voi laittaa kuluttajapakkausjätteiden erilliskeräykseen. Usein koko jätetila on yhteiskäytössä asumisessa syntyvälle jätteelle ja yrityksen jätteelle.

Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu

-

Tuottajavastuun rooli yhdyskuntajätehuollossa

-

Kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan vastuut

Lakeuden jätelautakunnan mielestä jätehuoltokompassi tulisi mainita toimintaperiaatteineen kohdassa ”3.5 Kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan vastuut”.

Luku 4: Viranomaiset ja kunnan jätelaitos

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 5: Yhdyskuntajätteen erilliskeräys

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

5.2.1. Jätteiden erilliskeräys asuinkiinteistöillä

Lakeuden jätelautakunnan alueella on tullut käytännön kautta vastaan tilanteita, joissa kotitalouden biojäte sijoitetaan maatalon omaan biokaasulaitokseen. Laitos on samalla tontilla kotitalouden kanssa. Jos laitoksen lupa sallii kotitaloudesta syntyvän biojätteen sijoittamisen laitoksen prosessiin, tulisi biojätteen sijoittaminen biokaasulaitokseen lisätä mahdollisesti kompostointirekisteriin tai se tulisi muulla tavoin huomioida kierrätysasteen laskennassa. Biojätteen erilliskeräysvelvoitteesta tämä vapauttaa toimialueellamme, rinnastamme sinällään asian kompostointiin. Tällaista biojätteen käsittelyä ei ole huomioitu jätelakioppaassa ja olisi hyvä saada tästä yhteneväinen toimintatapa koko Suomeen. Yhtä lailla tämä koskee myös asumisessa syntyvää lietettä.

Luku 6: Kunnan vastuulle kuuluvan jätteen kuljetuksen järjestäminen

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

6.3 Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus

Lakeuden jätelautakunnan mielestä on hyvä, että oppaassa kerrotaan kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen olevan jätelain tarkoittama pääsääntö. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusta käytetään, jos jätelain edellytykset täyttyvät ja lautakunta on niin päättänyt. Kiistelyt kuljetusjärjestelmistä ovat kuormittaneet kohtuuttomasti Suomessa osaa jätelautakunnista sekä tietysti myös hallinto-oikeuksia ja korkeinta hallinto-oikeutta. Jätelaissa on selkeät edellytykset, jotka tulee täyttää, jotta kiinteistön haltijan järjestämää jätteen kuljetusta voidaan soveltaa. Oppaan

luonnoksessa oli hyvin avattu tarkastettavien asioiden listoissa kuljetusjärjestelmän arviointia kohdassa 6.3.

6.6 Alueellisiin keräysjärjestelmiin liittyviä erityiskysymyksiä

Lakeuden jätelautakuntaa mietitytti seuraava oppaan 6.6. kohta: ” Alueellisten keräysjärjestelmien käyttöönotto edellyttää aina toimivaltaisen viranomaisen, kuten jätehuoltoviranomaisen päätöstä asiasta.” Jos jätehuoltomääräykset sallivat korttelikeräyspisteet, tuleeko jätehuoltoviranomaisen silti tehdä aluerajauksesta päätös jokaista pistettä koskien? Tästä voisi tehdä vielä täsmennystä oppaaseen.

Kohdassa 6.6. kerrotaan, että voimassa olevan lainsäädännön mukaan velvoitetta putkeräysjärjestelmään liittymisestä ei voida antaa kaavassa. Voisiko tähän kohtaan tämentää, että tämä ei koske korttelikeräyspistettä?

Luku 7: Poikkeukset velvollisuudesta liittyä kunnan järjestämään jätehuoltoon tai kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 8: Jätehuoltopalvelujen laatuvaatimukset ja palvelujen hankinta

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 9: Jätehuollon rekisterit ja kirjanpito jätteistä

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

9.1.1 Vastuu rekisterin pitämisestä ja rekisteriin merkittävät tiedot

Lakeuden jätelautakunta on eri mieltä oppaan tulkinnasta koskien kuljetusrekisteritietojen rinnastamista pienimuotoisen jätteenkäsittelyn tietoihin (kompostointirekisteri). Kompostorirekisteri sekä jätteenkuljetustietojen rekisteri ovat viranomaisilla yleensä eri ohjelmistokokonaisuudessa eli edelleenkin jäteyhtiöllä ei ole pääsyä kuljetustietoihin. Asiakkaat eli asukkaat eivät koe kompostoritietojensa olevan salaisia vaan esimerkiksi uuden asiakkaan ilmoittautuessa jätehuoltoon, on luontevaa kirjata kompostointi asiakkuuteen jäteyhtiön toimesta ilman, että asiakas ohjataan ottamaan erikseen yhteyttä jätehuoltoviranomaiseen ilmoituksen tekemiseksi.

Toimialueellamme on ajateltu tämän varmistavan yhden luukun palvelun periaatteen ja varmistavan sen, että ilmoituksia ei jää tekemättä. Ilmoitusten tekeminen tulee olla asukkaalle helppoa ja niitä vastaanotetaan toimialueellamme kaikissa muodoissa, myös puhelimitse jäteyhtiöllä sekä jätehuoltoviranomaisessa. Jos kohteen kompostoinnissa olisi jotain epäselvyyttä jäteyhtiölle tullessa ilmoituksessa, ohjataan nämä epäselvät tilanteet aina jätelautakunnalle jatkokäsittelyyn. Jätelautakunnasta tehdään vuosittain toimialueelle noin 300 kompostoritarkastusta. Tarkastuksia tehdään joka kunnan alueella. Tarkastuksien läpimenoprosentti on vuosien saatossa kasvanut reilusta 70 %:stä 95 %:n. Tarkastuksia on tehty vuodesta 2015 lähtien. Kuten jäljempänä oppaan tekstissä kerrotaan, tulee tiedot kompostoinnista saattaa jäteyhtiön tietoon, koska jäteyhtiö tarvitsee tiedot järjestäessään biojätteiden erilliskeräystä. Näin ollen Lakeuden jätelautakunta näkee, että jäteyhtiöillä tulee olla mahdollisuus näin sovittaessa jätehuoltoviranomaisen ja kunnallisen jäteyhtiön kesken, kirjata kompostointitietoja rekisteriin ja nähdä tiedot. Jos tiedoissa on epäselvyyttä, tulee kyseiset ilmoitukset ohjata viranomaiselle käsittelyyn. Kaksinkertaista työmäärää tulee välttää, jotta jätehuolto voidaan toteuttaa mahdollisimman tehokkaasti ja varsinkin tässä tapauksessa, kun asukkaan näkökulmasta ei ole mitään intressiä suojata kompostointitietoja jäteyhtiöltä.

Luku 10: Jättemaksut ja kuluttajansuoja

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 11: Kunnan jätehuoltomääräykset ja neuvonta

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

11.2 Kunnan jätehuoltomääräysten valmistelu ja hyväksyminen

Lakeuden jätelautakunta pyytää, että seuraavaa kohtaa selvennetään: ” Kunnan on lisäksi tiedotettava hyväksytyistä jätehuoltomääräyksistä yleisesti, kuten kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Tämä tiedottaminen ei vaikuta valitusajan alkamiseen.” Kuntalain 108 §:n mukaan kunnan ilmoituksilla tarkoitetaan virallisia kuulutuksia, joita lainsäädäntö edellyttää. Tällaisia ovat esimerkiksi kuulutukset kokouksista.

Muuta lausuttavaa

Voitte kirjoittaa mahdolliset muut kommenttinne olevaan tekstikenttään

-

Laitila Jenni
Lakeuden jätelautakunta